

Београд, новембар 2021. године

**Оквир за откуп
земљишта и
расељавање за РЦУО
Дубоко, Ужице**

Клијент: ЕБРД и АФД

Припремио: ENVICO d.o.o. Београд, Србија

Наслов: **Оквир за откуп земљишта и расељавање за РЦУО
Дубоко, Ужице**

Клијент: Европска банка за обнову и развој и Француска агенција за развој

Израдили: др Слободан Цвејић, Оливера Вуковић, Тијана Вељковић

Осигурање и контрола квалитета (QA/QC): Душан Недељковић

Верзија: 2.0

Статус: Коначан

Датум: 8. новембар 2021.

Садржај

Списак слика	iv
Списак табела	v
Скраћенице и акроними.....	vi
1. УВОД	1
1.1 Основне информације о Пројекту	1
1.2 Контекст коришћења земљишта	2
1.3 Утицаји Пројекта	5
1.4 Принципи и циљеви	6
1.5 Водећи принципи ООЗР	6
2. НАЦИОНАЛНИ ПРАВНИ ОКВИР И ЗАХТЕВИ ЕБРД.....	9
2.1. Национални правни оквир	9
2.2. Главне заинтересоване стране у Процесу откупа земљишта и расељавања ...	10
2.3. Захтеви ЕБРД -а	11
2.4. Кључне разлике између локалног законодавства и УР5	11
3. ПОДОБНОСТ, ПРОЦЕНА И ПРАВО	13
3.1 Правна и физичка лица која испуњавају услове за накнаду и помоћ.....	13
3.2. Временски рок.....	13
3.3. Матрица полагања права	14
4. МЕХАНИЗАМ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРИТУЖБИ	20
5. КОНСУЛТАЦИЈЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ	20
5.1. Објављивање докумената.....	20
5.2. Јавне консултације.....	20
6. ПРАЋЕЊЕ И ПРОЦЕНА.....	21
7. ДОДАТАК - АНАЛИЗА НЕУСАГЛАШЕНОСТИ	22

Списак слика

Слика 1. Преглед локација РЦОУ Дубоко	3
---	---

Списак табела

Табела 1 Потенцијални утицаји у фазама пре и током изградње.....	5
Табела 2 Заинтересоване стране у процесу откупа земљишта и расељавања.....	10
Табела 3 Матрица полагања права	14
Табела 4 Анализа неусаглашености између решења за расељавања предвиђених националним законодавством и политикама УР5 ЕБРД.....	22

Скраћенице и акроними

С&А	Опис
АФД	Француска агенција за развој
ЕБРД	Европска банка за обнову и развој
ВРС	Влада Републике Србије
РС	Република Србија
ЈИП	Преко јединице за имплементацију пројекта
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ЈСЛ	Јединица локалне самоуправе
КЕ	Корисник експропријације
МБТ	Механичко биолошки третман
МЗЖС	Министарство заштите животне средине
МРФ	Постројење за сепарацију отпада / раздвајање и припрема за даљу обраду
МФ	Министарство финансија Републике Србије
ООЗР	Оквир за откуп земљишта и расељавање
ОПП	Особе погођене пројектом
ПОЗР	План за откуп земљишта и расељавање
РЦУО	Регионални центар за управљање отпадом
 RDF	Гориво добијено од отпада
SEP	План ангажовања заинтересованих страна
УР5	Услов за реализацију бр. 5 ЕБРД-а – Откуп земљишта, принудно расељавање и измештање пословних активности

1. УВОД

1.1 Основне информације о Пројекту

Европска банка за обнову и развој („ЕБРД“) и Француска развојна агенција (АФД) („Банке“) разматрају давање сувереног зајма до 100 милиона евра („Зајам“ или „Зајам ЕБРД“) Републици Србији („Зајмопримац“) за финансирање побољшања критичних система управљања комуналним чврстим отпадом у неколико градова у земљи („Програм“).

Зајмопримац компоненти инвестиционог процеса биће Република Србија (РС), коју заступа њено Министарство финансија (МФ) као потписница уговора о зајму АФД и ЕБРД. МФ ће, затим, доделити средства Министарству заштите животне средине (МЗЖС), министарству надлежном за изградњу система за сакупљање и третман отпада. Као такво, **МЗЖС ће бити носилац пројекта** преко јединице за имплементацију пројекта (ЈИП) у оквиру МЗЖС. ЕБРД/АФД ће обезбедити зајам за подршку инвестицијама у неколико региона и поделиће га на следећи начин: 50 милиона ЕБРД/50 милиона АФД.

Како би подржала процену Програма, АФД је доделила бесповратна средства од 500.000 евра (оквирни уговор са SEURECA/ENVICO) за спровођење детаљне процене неколико под-пројеката у оквиру Програма са приступом који обухвата све компоненте интегрисаног система управљања отпадом.

Након састанака и дискусија са заинтересованим странама у Србији одржаних у јулу 2021. године, зајам од 100 милиона, првобитно планиран за 8 под-пројеката, сада је планиран да буде у потпуности искоришћен за 4 под-пројекта (укупни процењени трошкови 95 милиона евра + 5 милиона за непредвиђене случајеве):

1. РЦУО Колубара („Каленић“, 11 општина плус 4 општине, процењена цена 36 милиона евра): изградња регионалног центра за управљање отпадом укључујући механичко биолошки третман санитарне депоније (МБТ) и постројење за компостирање, трансфер станице и камионе за транспорт отпада између трансфер станица и регионалног центра за управљање отпадом.
2. РЦУО Сомбор (5 општина а можда и више у будућности, процењена цена 34 милиона евра): изградња регионалног центра за управљање отпадом укључујући санитарну депонију, МРФ; и затварање и санација постојеће депоније у Сомбору (која је приоритетна депонија за затварање – према расположивости буџета – због близине будуће нове регионалне санитарне депоније).
3. РЦУО Дубоко (9 општина + привремени пријем отпада из 4 општине региона „Бањица“ Нова Варош, процењени трошкови 17 милиона евра): стабилизација и проширење постојеће депоније; изградња платформе за компостирање, постројења за сакупљање и искоришћење депонијског гаса, модернизација постојећег МРФ, изградња рециклажних дворишта за рециклажу кућног отпада и изградња трансфер станице у Пожеги.
4. РЦУО Нова Варош („Бањица“, 4 општине, процењени трошкови 8 милиона евра): изградња регионалног центра за третман отпада укључујући санитарну депонију, МБТ и постројење за компостирање.

Развој примарне сепарације отпада на месту настанка у домаћинствима у свим јединицама локалне самоуправе (ЈСЛ) биће разматран као део програмских инвестиција

за све локације: опрема за примарну селекцију, сакупљање, контејнери, камиони, платформе, итд.

Затварање и санација постојећих несанитарних депонија (сметлишта) у свим ЈСЛ обухваћеним програмом ће се сматрати „придруженом инфраструктуром“ (неће се финансирати из кредита у случају буџетских ограничења, већ је део студије изводљивости). Ово се односи на све локалне несанитарне депоније осим Сомбора, где се регионална санитарна депонија гради на месту постојеће несанитарне депоније Ранчево.

Пројекат „Дубоко“ обухвата регионалну санитарну депонију чврстог отпада у Ужицу, прилазног пута и инфраструктуре, постројење за секундарну сепарацију отпада, затварање и санацију 9 постојећих несанитарних депонија у ЈЛС и 8 трансфер станица, набавку возила за транспорт отпада и израду регионалног плана управљања отпадом.

1.2 Контекст коришћења земљишта

ЈКП Регионални центар за управљање отпадом „Дубоко“ - Ужице укључује изградњу регионалног центра за управљање чврстим отпадом (РЦУО) који треба да опслужује девет ЈСЛ: Ариље, Чачак, Ивањица, Пожега, Косјерић, Чајетина, Бајина Башта, Ужице и Лучани.

Регион се налази у југозападном делу Србије и чини га равничарско земљиште у подручјима Ариља, Чачака, Ивањице, Лучана и Пожеге, док су Бајина Башта, Чајетина, Косјерић и Ужице углавном брдско-планинска подручја.

Регион обухвата укупну површину од 5.301 km² и популацију од 347.524 становника. У самом региону постоје велике разлике у економским и комерцијалним делатностима. Чачак и Ужице су економски најразвијенији градови у региону и имају бројна предузећа која се баве производњом, грађевинарством и трговином. Главни индустријски сектори су индустрија метала, прерада ферозних метала, текстилна и дрвна индустрија. Поред тога, у оба ова града постоје велика предузећа која производе муницију. Ариље, Чајетина, Пожега, Косјерић и Ивањица су мање развијени и углавном се баве пољопривредним делатностима и услугама као што су млекарство и туризам.

Регион је познат по бројним историјским локалитетима, посебно по великој концентрацији манастира у Овчарско-кабларској клисури и по средњовековној тврђави „Стари град“ у Ужицу. Златибор и Тара су главна туристичка места која привлаче посетиоце због зимских спортова зими и рекреације током лета. Река Дрина нуди могућности рафтинга и риболова, а екотуризам се у овом региону начелно развија.

Слика 1. Преглед локација РЦОУ Дубоко
(Извор: Google Earth)

Свака од девет ЈСЛ основала је своје ЈКП која управљају сакупљањем и одлагањем отпада. У свим ЈСЛ само део територије покривен је сакупљањем отпада. Отпад је одлаган на 8 неконтролисаних депонија, једна у свакој општини, осим Ариља које је 2004. године престало да одлаже отпад на свом одлагалишту отпада и почело да га преноси на одлагалиште отпада у Пожеги.

Пошто постојеће општинске несанитарне депоније нису имале капацитет за даље одлагање отпада и хигијенске мере, 2005. године је међуопштинским споразумом основано ЈКП Дубоко. Циљ је био да се започне изградња Регионалне санитарне депоније за одлагање чврстог отпада која ће опслуживати цео регион. Планирана је и изградња постројења за ручно разврставање секундарних сировина на лицу места. Намера је била продаја сортираних фракција и производња горива добијеног од отпада (енг. Refuse-derived fuel, RDF) за употребу у термичким процесима. Изградња обе компоненте почела је 2008. године и оне су отворене 2011. године.

Депонија заузима површину од 150.000 m². Међутим, због стрмих нагиба тела депоније, процењује се да се на депонију може одложити само 1.110.433 m³ отпада. Овај капацитет депоније омогућио би да она ради само 12-15 година, због чега је Влада Србије објавила да је у јавном интересу да се изврши експропријација земљишта ради проширења комплекса депоније Дубоко. ЈКП Дубоко почело је проширење и стабилизацију тела регионалне депоније крајем јуна 2021. године. Грађевински радови на локацији још увек трају.

Слика 1. Преглед изградње санитарне депоније Дубоко

На удаљености од око 2.650 m од депоније концентрисано је око 4% становништва Ужица, а на удаљености од 2.350 m око 90% становништва Севојна. На простору до визуелне баријере сливног подручја налази се 9 стамбених зграда (29 становника). У горњем и средњем делу тока Турског потока, преко долине на обрадивим заравнима налази се неколико заселака, а у доњем делу тока Турског потока до ушћа у Дубоки поток нема заселака.

Долина Турског потока је практично ненасељена. Прва значајнија насеља згуснутог типа су Лазовине на десној обали, Татинац на левој обали и Лаћевине у зони ушћа Турског потока. Она су удаљена више од 500 m од будуће ћелије проширења депоније. У ширем

подручју нема насеља са правим улицама или збијеног типа, а прва домаћинства удаљена су 200 m од депоније Дубоко. Земљиште предложено за проширење депоније је шумовито и првенствено се користи за снабдевање огревним дрветом за сопствене потребе. Околина локације има карактеристике типичне шуме.

Представник депоније Дубоко изјавио је да је на лицу места идентификован мали број неформалних сакупљача отпада - 10 у Пожеги и 2 у Ивањици. За даљу процену неформалних сакупљача отпада и евентуалних ОПП на оквирним локацијама трансферних станица потребно је спровести додатно истраживање.

1.3 Утицаји Пројекта

Табела 1 Потенцијални утицаји у фазама пре и током изградње

Утицај	Опис	Позитиван/негативан ¹	Вероватноћа 5-врло висока 1-врло ниска
Фаза пре изградње			
Губитак земљишта	Пољопривредно земљиште (обрађено и необрађено), грађевинско земљиште	Није применљиво	Без утицаја
Губитак усева	Једногодишњи и вишегодишњи засади	Није применљиво	Без утицаја
Измештање привредних активности	Немогућност да се настави са сакупљањем отпада на несанитарним депонијама	Н	3
	Немогућност да се настави са пољопривредном производњом	Није применљиво	Без утицаја
	Губитак прихода од закупа земљишта	Није применљиво	Без утицаја
	Губитак руралне инфраструктуре (системи за наводњавање, неформални прилазни путеви)	Није применљиво	Без утицаја
	Губитак помоћних објеката	Није применљиво	Без утицаја
	Губитак пољопривредних	Није применљиво	Без утицаја

¹ У случају необрађеног земљишта, експропријација би могла донети користи због повољних цена накнаде.

Утицај	Опис	Позитиван/негативан ¹	Вероватноћа 5-врло висока 1-врло ниска
	делатности за производњу за властите потребе		
	Губитак пашњака за стоку	Није применљиво	Без утицаја
Фаза изградње			
Могућности за запошљавање	Локално запошљавање у изградњи	П	1
	Локални добављачи робе и услуга	П	1
	Индиректно запошљавање – Већа флукуација због повећања радне снаге у том подручју (угоститељство, ресторани, намирнице, бензинске пумпе, итд.)	П	1

1.4 Принципи и циљеви

Seuresa и Envico припремили су овај Оквир за откуп земљишта и расељавање (ООЗР) са циљем да истакну опште принципе, процедуре и оквир права у погледу потенцијалних утицаја откупа земљишта и и измештање пословних активности који се траже у оквиру Пројекта, у складу са националним законодавством, захтевима АФД-а и ЕБРД-а, посебно у складу са условима за реализацију (УР) 5: Откуп земљишта, принудно расељавање и измештање пословних активности, дефинисаним кроз Политику заштите животне средине и социјалних питања ЕБРД (2019).

Овај ООЗР израђен је да служи као додатна смерница за све неусаглашености између националног законодавства, захтева ЕБРД и АФД-а у вези са откупом земљишта и обнављањем средстава за живот и као основа за развој детаљног плана откупа земљишта и расељавања (ПОЗР) за Пројекат. ПОЗР ће пружити прецизније податке о особама погођеним пројектом, критеријумима подобности и процедурама које треба применити за Пројекат у складу са овим ООЗР и у складу са УР5 ЕБРД.

1.5 Водећи принципи ООЗР

Овај документ је израђен тако да објасни како се спроводе откуп земљишта и обнова средстава за живот. Основни принципи којима се води овај пројекат су:

- Сваким откупом земљишта треба управљати у складу са националним законима, условима за реализацију ЕБРД УР5, прихваћеним најбољим међународним праксама и одредбама овог документа. Као основно правило

према овом РЦУО, током имплементације Пројекта, увек ће преовладавати политика која је најкориснија за ОПП.

- Сваки губитак имовине биће надокнађен у вредности цена замене.
- ОПП ће бити пружена помоћ у свим фазама Пројекта у њиховим настојањима да поврате средства за живот и животни стандард у реалном смислу на нивоу пре спровођења Пројекта.
- Посебна подршка и брига у процесу откупа земљишта, као и током спровођења свих фаза Пројекта у оквиру овог ООЗР обезбеђује се за погођене осетљиве групе (ако их има), у складу са њиховом конкретном осетљивошћу.
- ПОЗР израђен на основу овог ООЗР биће јавно објављен током јавних консултација које се одржавају пре коначног одобрења, како би се погођеним лицима и заинтересованим странама омогућило да учествују у изради, планирању и спровођењу Пројекта.
- Током спровођења Пројекта, заинтересованим странама ће бити пружене пуне информације о њиховим правима, могућностима и процедурама за подношење притужби. Све жалбе ће бити узете у обзир током спровођења Пројекта и активности расељавања.

Циљеви ООЗР

Главни циљ ООЗР је да дефинише свеобухватне принципе, процедуре, акције, организационе структуре и захтеве за капацитетом током откупа земљишта и расељавања, као и његовог утицаја који се може приписати спровођењу Пројекта.

Такође, пружа оквир за израду ПОЗР у оквиру Пројекта. Специфични циљеви ООЗР су:

- класификовање законских решења РС у свим случајевима откупа земљишта и накнаде плаћене за губитак имовине; упоређивање са условима за реализацију ЕБРД УР5 и најбољим међународним праксама; и обезбеђивање начина да се премосте празнине, ако их има;
- идентификовање кључне институције РС укључене у спровођењу Пројекта, укључујући посебно законски овлашћене државне институције које спроводе процедуре и мере заштите откупа земљишта;
- идентификовање заинтересованих страна и начина њиховог ангажовања у току имплементације Пројекта;
- представљање критеријума испуњености услова за особе погођене пројектом и матрице права на накнаду према врсти изгубљене имовине;
- дефинисање процеса идентификације и процене угрожене имовине и вредност надокнаде губитка имовине;
- обезбеђивање процедура које омогућавају брзу и ефективну компензацију по пуној цени замене за губитак имовине или приступ имовини;
- описивање мере ублажавања последица у оквиру ООЗР и ПОЗР, укључујући процедуре које се спроводе у циљу свођења на минимум утицаја на ОПП током имплементације Пројекта, укључујући специфичне мере ублажавања последица предвиђене за осетљиве групе;
- дефинисање права на притужбе и жалбе, процесе, тела и процедуре које су на располагању особама које су погођене пројектом током целог тока имплементације Пројекта, укључујући извештавање о повратним информацијама;

- описивање и пружање упутства за припрему ПОЗР и процедуре одобравања, будућих нацрта ПОЗР и процес њихове имплементације;
- прецизирање услова за јавно објављивање, објављивање докумената, укључивање јавности и локалне заједнице у све фазе припреме Пројекта; укључујући период и током израде ПОЗР;
- одређивање активности праћења током свих фаза Пројекта.

Развој ПОЗР и његово спровођење

С обзиром на то да је процес откупа земљишта и покушај расељавања већ завршен на овој локацији, нема потребе за израдом ПОЗР.

2. НАЦИОНАЛНИ ПРАВНИ ОКВИР И ЗАХТЕВИ ЕБРД

2.1. Национални правни оквир

Кључни закони који непосредно регулишу област откупа/експропријације земљишта у Републици Србији су следећи:

- Закон о експропријацији ("Службени гласник РС", бр. 53/95, "Службени лист СРЈ", бр. 16/2001 – одлука Уставног суда и ("Службени гласник РС", бр. 20/2009, 55/2013 – одлука УС и 106/2016),
- Закон о основама својинскоправних односа ("Службени лист СФРЈ", бр. 6/80 и 36/90, "Службени лист СРЈ", бр. 29/96 и „Службени гласник РС“, бр. 115/2005 – други закони).
- Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - експ., 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УСС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – други закон, 9/2020 и 52/2021),
- Закон о државном премеру и катастру ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 18/2010, 65/2013 и 15/2015 - одлука УС, 96/2015, 47/2017, 113/2017 – други закони, 27/2018 – други закони, 41/2018 – други закони и 9/2020 – други закони),
- Закон о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", бр. 62/2006, 65/2008 - други закон, 41/2009, 112/2015, 80/2017 и 95/2018 – други закон),
- Закон о шумама ("Службени гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 – други закон),
- Закон о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – други закони),
- Закон о јавној својини ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 88/2013 и 105/2014, 104/2016 – други закони, 108/2016, 113/2017, 95/2018 и 153/2020).

Главни закон у овом оквиру је Закон о експропријацији. По њему се води процес и он служи као општи оквир за експропријацију у Републици Србији. Главни принципи које поставља су следећи:

- обезбедити фер вредност за погођено земљиште и имовину, како је утврдила Пореска управа, у име „Корисника експропријације“. Вредност се процењује на основу тренутне тржишне цене;
- у случају пољопривредног земљишта у приватном власништву, и ако постоји упоредиво земљиште истог типа и квалитета, или одговарајуће вредности, на истом подручју или у близини, понудити га Особи погођеној пројектом са формалним правом власништва;
- упоредивост земљишта утврђује се на основу процене расположивог јавног земљишта, од стране овлашћеног стручњака ангажованог од стране или на предлог корисника експропријације;
- ако се особа погођена пројектом односи не одлучи за компензацију по типу земљиште за земљиште, нуди јој се готовина; Ако особа погођена пројектом жели да оспори процену „поштене вредности“, може покренути судски процес;
- у случају особа погођених пројектом, које немају формално право власништва, а које су изградиле трајни објекат без формалне грађевинске дозволе, може се исплатити накнада ако тако одлучи суд на основу Закона о основама својинскоправних односа, у смислу извршеног улагања које утврђује овлашћени стручњак.

- у случајевима делимичне експропријације, уколико особа погођена пројектом утврди да је преостали део неодржив, односно да у њему нема економског интереса, може поднети захтев за откуп неодрживог дела. Ово се односи само на парцеле које су предмет трајне експропријације. Акредитовани вештак одлучује о основаности таквих захтева.
- обезбедити једноставан, ефикасан процес, смањујући колико је то могуће потребу за другим судским процесом како би се омогућила неопходна експропријација.

2.2. Главне заинтересоване стране у Процесу откупа земљишта и расељавања

Табела 2 представља заинтересоване стране које су обично укључене у процес откупа земљишта, укључујући процес легалне експропријације.

Табела 2 Заинтересоване стране у процесу откупа земљишта и расељавања

Заинтересоване стране	Кључне надлежности током расељавања /експропријације
Генерална скупштина РС	<ul style="list-style-type: none"> Законом проглашава јавни интерес
Влада РС (ВРС)	<ul style="list-style-type: none"> Проглашава јавни интерес за експропријацију (уколико то није уређено законом како је горе наведено)
Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	<ul style="list-style-type: none"> Предлаже и координира израду просторног плана РС и планских докумената на регионалном нивоу. Води регистар просторних планова
Корисник експропријације (ЈКП Дубоко)	<ul style="list-style-type: none"> Примењује и координира све активности расељавања у складу са овим ООЗР и ПОЗР Објављује крајњи датум у јавном огласу за релевантну општину као део процеса експропријације; Припрема ПОЗР и друге документе; Спроводи ПОЗР; Обелодањује ООЗР и све друге документе; одржава јавне консултације у свим фазама Пројекта Ангажује релевантне заинтересоване стране; Примењује мере за ублажавање утицаја расељавања Успоставља жалбени механизам за решавање свих притужби ОПП и других заинтересованих страна и управља тим механизмом Прати и оцењује процес откупа земљишта Извештава ЕБРД и АДФ о свим питањима у оквиру овог ООЗР Као корисник експропријације (КЕ) управља процесом процене експроприсане имовине, плаћа накнаду за експроприсану имовину и по потреби, додатну накнаду и/или помоћ при расељавању како би се премостила неусаглашеност са УР5.
Пореска управа (град Пожега)	<ul style="list-style-type: none"> Одређује процену пољопривредног земљишта (ако се не може наћи замену земљишта, што је најчешће случај) и грађевинског земљишта
Акредитовани вештаци (именовани од стране или на предлог корисника експропријације)	<ul style="list-style-type: none"> Вредновање свих врста земљишта, објеката и свих додатака уз земљиште
Локалне самоуправе, укључујући њихову	<ul style="list-style-type: none"> ЈЛС спроводе процес експропријације (Сектор за имовинско-правне послове)

Заинтересоване стране	Кључне надлежности током расељавања /експропријације
управу (Пожега)	
Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	<ul style="list-style-type: none"> Пружа информације о расположивој замени земљишта
Републички геодетски завод, катастар непокретности, децентрализоване јединице	<ul style="list-style-type: none"> Пружа званичне информације о свој непокретној имовини, укључујући земљиште, објекте, куће итд. Пружа званичне правне информације о власницима непокретне имовине Пружа информације о власницима непокретне имовине Уноси анотацију о процесу експропријације Врши промену власништва власника непокретне имовине након откупа земљишта, експропријације, итд.
Релевантни општински суд	<ul style="list-style-type: none"> Одређује накнаду ако није постигнут споразум мирним путем.

2.3. Захтеви ЕБРД -а

Пројекат се води као пројекат категорије Б у оквиру ЕБРД политике заштите животне средине и социјалних питања.

Пројекат треба да испуни услове за Откуп земљишта, принудно расељавање и измештање пословних активности као што је наведено Политици заштите животне средине и социјалних питања ЕБРД (2019) и условима за реализацију (УР), и то:

- УР5 Откуп земљишта, принудно расељавање и измештање пословних активности
- УР10 Објављивање података и укључивање интересних група.

Пуни текст о ЕБРД политици може се наћи на

<https://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>.

2.4. Кључне разлике између локалног законодавства и УР5

Главни услов за реализацију ЕБРД који важи за пројекте који су, у потпуности или делимично, спонзорисани или финансирани од стране ЕБРД, а који иницирају откуп земљишта и расељавање, је УР5. Ови захтеви нису ограничени на случајеве физичког расељавања, већ и на измештање пословних активности које је последица откупа земљишта или само ограниченог приступа ресурсима (земљиштима, водама или шумама), који су резултат имплементације Пројекта или повезаних објеката. ЕБРД УР5 се примењује на све компоненте Пројекта које изазивају присилно расељавање, без обзира на извор финансирања компоненте Пројекта.

Национално законодавство које уређује експропријацију у Републици Србији је у великој мери у складу са захтевима ЕБРД УР5. Законодавни оквир Републике Србије не садржи одредбе које се односе на рано ангажовање заинтересованих страна, односно њихово овлашћење за учешће у процесу доношења одлука приликом експропријације. Особе које ће формално бити погођене процесом експропријације обично прве добијају информације о томе путем објаве јавног интереса.

Док, с једне стране, законодавни оквир Републике Србије предвиђа правичну надокнаду за земљиште, објекте и усеве погођене пројектом, он, са друге стране, не узима у обзир

амортизацију. Закон не предвиђа никакву додатну помоћ или накнаду током и након расељавања, осим трошкова замене. Власници не добијају никакву подршку за поновно конституисање имовине (нема брзе административне процедуре за дозволе, лиценце или комуналне прикључке). Право на накнаду имају само формални власници и корисници, док неформални власници или корисници могу добити накнаду само ако испуњавају посебно прописане услове.

Осим израде Студије експропријације са списком формалних власника и њихове имовине, закон не предвиђа састављање других докумената који би елиминисали или смањили штетне социо-економске утицаје у вези са експропријацијом, који би били слични ПОЗР.

Законодавни оквир Републике Србије не садржи посебне захтеве за осетљиве групе.

Законодавни оквир Републике Србије признаје особама погођеним пројектом право на жалбу у различитим фазама поступка експропријације, али не постоји услов за успостављање жалбеног механизма.

Потпуна анализа неусаглашености између применљивих захтева доступна је у Додатку.

3. ПОДОБНОСТ, ПРОЦЕНА И ПРАВО

3.1 Правна и физичка лица која испуњавају услове за накнаду и помоћ

Представник депоније Дубоко је рекао да је на лицу места идентификован мали број неформалних сакупљача отпада - 10 у Пожеги и 2 у Ивањици. За даљу процену неформалних сакупљача отпада и ОПП на привременим локацијама трансфер станица потребно је додатно истраживање. Затварање несанитарних депонија би донекле могло да утиче на њихов приход, али је потребно детаљније истраживање како би се правилно проценио овај утицај. Мере за обнављање средстава за живот ће се одредити када се заврши социо-економска анкета. Надокнада средстава за живот дефинисана је кроз УР5 ЕБРД. Према тачки 26 они би били дефинисани као лица која немају препознатљиво законско право или право на земљиште или имовину коју заузимају или користе. У складу са тачкама 28 и 32 понудиће им се новчана надокнада за обнављање средстава за живот. У складу са тачком 29. треба документовати јасну основу за обрачун накнаде и расподелу накнаде у складу са транспарентним процедурама. Надокнада би била обезбеђена пре увођења ограничења приступа (тачка 30).

3.2. Временски рок

Крајњи рок је датум мораторијума за сва потраживања имовине у подручју погођеном Пројектом. Биће утврђено прецизније током припреме ПОЗР.

3.3. Матрица полагања права

Организовано истраживање ради припреме ПОЗР пружило би више података о ОПП и њиховим правима. Табела 3 приказује преглед свих могућих утицаја, ОПП и субјеката који имају право на накнаду у складу са Политиком заштите животне средине и социјалних питања ЕБРД из 2019. године.

Табела 3 Матрица полагања права

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Мере санације / додатне активности потребне за претходни откуп земљишта
ЗЕМЉИШТЕ			
Пољопривредно земљиште без обзира на тежину губитка (делимичан или потпуни губитак имовине)	Власник са формалним правом власништва (укључујући власнике који имају право на земљиште које је признато или га национално законодавство препознаје).	Замена земљишта једнаке или веће вредности и сличне продуктивности у непосредној близини или у окружењу експроприсаног земљишта заједно са свим трошковима расељавања и административним таксама потребним за пренос власништва, по потреби. или Новчана накнада по трошковима замене: тржишна цена имовине + тржишна цена за улагања + рад и време за уградњу улагања по тржишној цени + трошкови селидбе + такса за регистрацију, административне таксе и порези.	Н/П
	Закупац са важећим документима о праву закупа који обрађује пољопривредно земљиште у складу са уговором.	Накнада за сва улагања на земљишту (као што је наводњавање). Накнада ће бити исплаћена по трошковима замене: тржишна цена за улагања + рад и време за уградњу улагања по тржишној цени + трошкови измештања и уградње опреме, по потреби. и Замена земљишта за закуп, ако је закупљено земљиште било државно, ако је могуће.	Н/П
	ОПП без формалног власништва (у поседу земљишта пре граничног датума).	Накнада за сва улагања на земљишту (као што је наводњавање). Накнада ће бити исплаћена по трошковима замене: тржишна цена за улагања + рад и време за уградњу улагања по тржишној цени + трошкови измештања и уградње опреме, по потреби + додатак за прелазни период	Н/П

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Мере санације / додатне активности потребне за претходни откуп земљишта
		и Замена земљишта за закуп од државе, ако је могуће.	
Грађевинско земљиште без обзира на тежину губитка (делимичан или потпуни губитак)	Власник са формалним правом власништва (укључујући власнике који имају право на земљиште које је признато или га национално законодавство препознаје) или законити корисници јавног/државног грађевинског земљишта.	Новчана накнада по трошковима замене: тржишна цена имовине + тржишна цена улагања (као што је инфраструктура) + рад и време за уградњу улагања по тржишној цени + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне таксе и порези, по потреби + додатак за прелазни период или На захтев власника имовине, ако су испуњени законски услови, замена земљишта једнаке или веће вредности и сличних карактеристика, у непосредној близини или у околини експроприсаног земљишта + тржишна цена за улагања (као што је инфраструктура) + рад и време за уградњу улагања по тржишној цени + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне таксе и порези, по потреби + додатак за прелазни период	Н/П
	Закупац са важећим документима о праву закупа	Накнада по трошковима замене: тржишна цена за улагања (као што је инфраструктура) + рад и време за уградњу улагања по тржишној цени + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне таксе и порези, по потреби + додатак за прелазни период + накнада за целокупни најам плаћен унапред за период који није истекао и Замена земљишта за закуп, ако је закупљено земљиште било државно, ако је могуће	Н/П
	ОПП без формалног власништва (у поседу земљишта пре граничног датума)	Накнада: тржишна цена за улагања (као што је инфраструктура) + рад и време за уградњу улагања по тржишној цени + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне таксе и порези, по потреби	Н/П

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Мере санације / додатне активности потребне за претходни откуп земљишта
		+ додатак за прелазни период и Замена земљишта за закуп од државе, ако је могуће	
Неодрживо земљиште, пољопривредно или грађевинско (у случају да преостала површина земљишта није одржива, може се експроприсати на захтев ОПП)	Власници имовине, закупци или корисници без обзира на њихово формално власништво или права на приватном или јавном/државном пољопривредном или грађевинском земљишту	Накнада према врсти имовине, утврђена на исти начин као раније у овом одељку	Н/П
УСЕВИ И ОБЈЕКТИ НА ЗЕМЉИШТУ (али не физичко измештање)			
Губитак једногодишњих усева који нису могли бити пожњевени пре уласка у посед.	Власници усева (није од значаја да ли је власник усева власник земљишта или купац или неформални власник/корисник земљишта, под условом да су сносили трошкове садње усева или стекли власништво на неки други, признати начин)	Новчана накнада по трошковима замене: тржишна вредност експроприсаних усева умањена за трошкове жетве усева	Н/П
Губитак вишегодишњих засада и дрвећа (воћке, виногради и плодноносне биљке)	Власници засада (није од значаја да ли је власник засада власник земљишта или купац или неформални власник/корисник земљишта, под условом да су сносили трошкове садње)	Право на бербу плодова и Новчана накнада по трошковима замене: тржишна цена садница на основу врсте, сорте и продуктивне вредности + нето губитак за време потребно за узгој таквих засада према тржишној вредности годишње производње + трошкови улагања (радна снага, припрема земљишта, итд.) за сађење нових винограда, воћњака или слично + додатак за прелазни период	Н/П

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Мере санације / додатне активности потребне за претходни откуп земљишта
Погођени виноград и воћњаци који још не доносе плодове	или стекли власништво на неки други, признати начин)	Новчана накнада по трошковима замене: тржишна цена садница на основу врсте, сорте и продуктивне вредности + нето губитак за време потребно за узгој таквих засада према тржишној вредности годишње производње + трошкови улагања (радна снага, припрема земљишта, итд.) за сађење нових винограда, воћњака или слично + додатак за прелазни период	
Дрвна маса (зрела или скоро зрела)		Новчана накнада по трошковима замене: тржишна цена дрвета одређена на основу вредности „дрвета до пања“ + додатак за прелазни период	
Шуме без зреле дрвне масе		Новчана накнада по трошковима замене: улагање потребно за садњу нове шуме (радна снага, саднице) + нето губитак за време потребно за репродукцију замена шуме + додатак за прелазни период	
Расадник који још увек не даје принос		Новчана накнада по трошковима замене: улагање у садни материјал (саднице, рад и други репродуктивни материјал) + нето губитак за време потребно за узгој истог расадника + додатак за прелазни период	
Објекти који служе за смештај и узгој стоке (шупе, штале, итд.)	Власници објеката који служе за смештај стоке (није од значаја да ли је власник објеката власник земљишта или купац или неформални власник/корисник земљишта, под условом да су сносили трошкове изградње или стекли власништво на неки други, признати начин)	Новчана накнада по трошковима замене; тржишна цена објекта + трошкови селидбе + административне таксе потребне за пренос права власништва, ако их има + додатак за прелазни период На захтев власника имовине, ако су испуњени законски услови, одговарајућа замена имовине + трошкови селидбе + административне таксе потребне за пренос права власништва, ако их има + додатак за прелазни период	Н/П
Сва непокретна имовина на	Власници улагања (није битно да ли је власник	Новчана накнада по трошковима замене: тржишна цена за улагања + рад и време за уградњу улагања по тржишној	Н/П

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Мере санације / додатне активности потребне за претходни откуп земљишта
земљишту (као што су наводњавање, оградe, бунари, итд.).	власник земљишта или купац или неформални власник/корисник земљишта под условом да су сносили трошкове улагања)	цени	
СРЕДСТВА ЗА ЖИВОТ			
Утицај на запослене у пољопривреди или прерађиваче	Радници, запослени	Једнократни додаток за прелазни период исплаћиваће се у процењеном разумном року потребном за обнављање средстава за живот + обука за алтернативне послове ако је могуће + приоритет при запошљавању на Пројекту, ако је могуће и од случаја до случаја (у складу са социјалном проценом обрађеном у ПОЗР)	Н/П
Особе које се баве сакупљањем отпада на несанитарним депонијама	Формални сакупљачи отпада Неформални сакупљачи отпада	Мере за обнављање средстава за живот одредиће се када се заврши социо-економска анкета. Мере треба прилагодити вештинама и потребама погођених људи. Оне могу обухватати следеће, између осталог: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Понуда новчане надокнаде ▪ Понуда сезонских послова ▪ Понуда послова током фазе изградње Пројекта ▪ Понуда послова у оквиру Националне службе за запошљавање ▪ Понуда курсева за образовање одраслих ▪ Понуда курсева за стицање нових вештина У складу са социо-економском анкетом, сакупљачи отпада треба да буду обавештени о затварању несанитарних депонија и немогућности да наставе са сакупљањем отпада најмање 30 дана унапред.	Н/П
ОСТАЛЕ СИТУАЦИЈЕ КОД РАСЕЉАВАЊА			
Утицај на осетљиве групе	Осетљиве особе које припадају осетљивој групи са друштвеним статусом који расељавањем може довести	Поред свих права утврђених у овој матрици, осетљивим ОПП ће бити пружена додатна помоћ укључујући правну помоћ и помоћ приликом физичког измештања. Сва додатна подршка потребна за погођена осетљива	Н/П

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Мере санације / додатне активности потребне за претходни откуп земљишта
	до штетнијих утицаја на здравље у односу на друге особе или које могу бити ограничене у својој способности да траже или искористе помоћ за расељавање и помоћ за развој	домаћинства биће одређена од случаја до случаја приликом социо-економске анкете. Овим ОПП даје се предност приликом запошљавања на пројекту ако је то могуће.	
Неутврђен утицај	Свака особа која је претрпела утицај	Сваки неутврђен утицај биће ублажен у складу са начелима и циљевима овог ООЗР	Н/П

4. МЕХАНИЗАМ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРИТУЖБИ

У овој фази пројекта не очекују се притужбе у вези са откупом земљишта и расељавањем.

5. КОНСУЛТАЦИЈЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ

5.1. Објављивање докумената

Сви документи идентификовани за јавно објављивање биће припремљени и објављени на српском и енглеском језику. У складу са захтевима ЕБРД и АФД-а, пакет објављивања пројекта, који укључује овај ООЗР, биће јавно објављен.

Пакет објављивања пројекта мора бити доступан јавности током читавог трајања Пројекта, укључујући његову евалуацију. Верзије на српском језику биће објављене на веб сајтовима ЈКП Дубоко, релевантних локалних општина и градова. Сва саопштења у локалним новинама и медијима биће на српском, нетехничком језику. Штампане копије документације биће доступне у погођеним општинама и градовима. ЈКП Регионални центар за управљање отпадом „Дубоко“ - Ужице је одговоран за свако објављивање докумената.

5.2. Јавне консултације

ЈКП Регионални центар за управљање отпадом „Дубоко“ - Ужице успоставиће сталну везу са погођеним заједницама што је раније могуће у процесу планирања пројекта и одржаваће је за време трајања Пројекта.

Процес ангажовања обезбедиће њихово целисходно консултовање како би се олакшало заједничко разумевање природе и трајања утицаја; информисано учешће о питањима која директно тичу на њих; предложене мере ублажавања; дељење користи и могућности развоја; и проблеми спровођења. Даље и детаљније информације о јавним консултацијама представљене су у Плану ангажовања заинтересованих страна (енг. Stakeholder Engagement Plan, SEP).

Регионална санитарна депонија за комунални отпад – ЈКП Дубоко објавиће опис Пројекта који садржи образац за притужбе и контакт податке за подношење притужби.

С обзиром на избијање и ширење вируса COVID-19 у Републици Србији, конвенционални методи јавних консултација можда неће бити могући. Узимајући у обзир тренутну ситуацију у земљи, као и мере за сузбијање пандемије које је увела Влада Републике Србије и које су у датом тренутку на снази, јавне консултације би по потреби требало да се одрже на неки од следећих начина:

- јавне консултације у просторијама релевантних градова и општина, уз примену прописаних мера
- јавне консултације на отвореном (локације које се одреде као погодне) уз примену прописаних мера
- емитовање снимљене презентације на локалним медијским каналима и/или веб сајтовима ЈКП Регионални центар за управљање отпадом „Дубоко“ - Ужице и релевантних градова и општина; коментаре и питања прикупљати електронском поштом.

Пројектни леци са кратким, нетехничким прегледом Пројекта биће израђени и дистрибуирани у погођеним заједницама.

Формални и неформални сакупљачи отпада биће обавештени најмање 30 дана унапред о предвиђеним датумима затварања депонија и њиховој немогућности да наставе са активностима сакупљања отпада.

ЈКП Регионални центар за управљање отпадом „Дубоко“ - Ужице наставиће да информисе јавност путем медија и на друге одговарајуће начине о свим значајним пројектним достигнућима и питањима (заштите животне средине, здравственим, безбедносним и социјалним).

6. ПРАЋЕЊЕ И ПРОЦЕНА

Пошто у овој фази нема потребе за развојем ПОЗР за овај пројекат, нема потребе ни за праћењем и проценом његовог спровођења.

7. ДОДАТАК - АНАЛИЗА НЕУСАГЛАШЕНОСТИ

Национално законодавство је у највећем делу у складу са УР5 ЕБРД-а. Табела 4 приказује само неусаглашености између решења за расељавање предвиђених националним законодавством и политикама ЕБРД УР5. Пошто су откуп земљишта и расељавање закључена питања у овом пројекту, мере предложене за решавање неусаглашености између закона РС и УР5 захтева ЕБРД-а су привремене природе.

Табела 4 Анализа неусаглашености између решења за расељавања предвиђених националним законодавством и политикама УР5 ЕБРД

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
Расељавање формалних власника пољопривредног земљишта	<p>Одговарајућа (једнаке вредности, квалитета, врсте обраде, класе и површине) замена земљишта које се нуди у близини.</p> <p>Али, Закон о експропријацији даље утврђује да ако се не нађе одговарајуће земљиште, исплатиће се новчана накнада по тржишној вредности према процени званичних стручњака за процену земљишта.</p>	<p>Расељавање - Замена имовине једнаке или веће вредности и сличне продуктивности + административне таксе + губитак прихода.</p> <p>Ако је потребно (исплата новчане накнаде за изгубљену имовину може бити одговарајућа: (i) ако се средства за живот не заснивају на земљишту; (ii) ако се средства за живот заснивају на земљишту, али земљиште узето за пројекат је мали део погођене имовине, а преостало земљиште је економски одрживо; или</p> <p>(iii) ако постоје активна тржишта за земљиште, становање и рад, расељена лица користе таква тржишта и постоји довољна понуда земљишта и стамбених објеката), плаћа се накнада по укупним трошковима замене, укључујући тржишну цену имовине, трошкове селидбе, додатак за прелазни период и таксе за регистрацију, као и административне таксе и порези.</p>	<p>Ако се средства за живот власника имовине заснивају на пољопривреди, треба понудити замену имовине + додатак за селидбу и прелазни период + административне таксе</p> <p>Ако се не може пронаћи одговарајуће земљиште биће исплаћена новчана накнада у пуној цени замене: тржишна цена имовине + трошкови селидбе + такса за регистрацију и административне таксе и порези + додатак за прелазни период.</p>
Расељавање формалних власника	Опција 1: Новчана накнада по тржишној вредности + трошкови селидбе (методологија за	Расељавање - нуди се замена имовина једнаке или веће вредности и сличних карактеристика + додатак за селидбу и прелазни период +	Опција 1: Новчана накнада - по трошковима замене како је утврђено у УР5 биће исплаћена власнику имовине -

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
<p>непокретне имовине (куће, укључујући грађевинско земљиште) и оних који немају формална законска права на имовину у време пописа, али који имају право на земљиште које је признато или препознато према националним законима</p>	<p>одређивање трошкова селидбе није утврђена законом, али је у пракси укључена у извештаје о процени имовине)</p> <p>или</p> <p>Опција 2: Накнада у природи - одговарајућа замена имовине нуди се ако власник пристане на ову врсту накнаде и ако су испуњени одређени законски услови.</p>	<p>административне таксе и порези</p> <p>Ако се не може пронаћи одговарајућа замена имовине, новчана накнада по трошковима замене (тржишна цена имовине + тржишна цена за улагања + рад и време за уградњу улагања по тржишној цени + трошкови селидбе + такса за регистрацију, административне таксе и порези + додатак за прелазни период).</p>	<p>тржишна цена имовине + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне таксе и порези + додатак за прелазни период.</p> <p>или</p> <p>Опција 2: Замена имовине - биће могућа само на захтев власника и ако се испуне законски услови утврђени Законом о експропријацији. У том случају трошкове селидбе и прелазног периода сноси власник имовине.</p>
<p>Пословна имовина (зграда која се користи у пословне сврхе као што су продавнице и канцеларије)</p>	<p>Опција 1: Новчана накнада по тржишној вредности + трошкови селидбе (који нису дефинисани законом, али у пракси постоје као "трошкови процеса експропријације").</p> <p>или</p> <p>Опција 2: Накнада у природи - понуђена одговарајућа замена имовине на захтев власника ако су испуњени одређени законски услови. Законодавство Србије не предвиђа додатак за прелазни период или обуку за унапређење вештина.</p>	<p>Опција 1: Алтернативна одговарајућа имовина са одговарајућим модалитетом закупа, свим трошковима расељавања, укључујући инвентар, као и трошкови замене за сва улагања у имовину, додатак за прелазни период, изгубљени нето приход током периода транзиције; трошкове преноса и поновне уградње постројења, машина или друге опреме, по потреби, као и одговарајући ниво подршке за обуку за унапређење вештина ако је потребно за обнављање средстава за живот.</p> <p>Опција 2: Новчана накнада по трошковима замене за имовину + трошак поновног успостављања комерцијалних активности на другом месту + изгубљени нето приход током периода транзиције + трошкови преноса и поновне уградње постројења, машина или</p>	<p>Опција 1: Новчана накнада - по трошковима замене како је утврђено у УР5 биће исплаћена власнику некретнине - тржишна цена имовине + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне таксе и порези + губитак прихода (доказује се претходним пореским пријавама) за период у коме није обављана пословна делатност + додатак за прелазни период за превазилажење неусаглашености.</p> <p>Опција 2: Замена имовине - биће могућа само на захтев власника и ако се испуне законски услови, како је утврђено законом. У том случају трошкове</p>

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
		друге опреме, по потреби, као и одговарајући ниво подршке за обуку за унапређење вештина ако је потребно за обнављање средстава за живот.	селидбе и прелазног периода сноси власник имовине.
Расељавање закупца пољопривредног земљишта	Национално законодавство не предвиђа додаток за прелазни период нити замена земљишта за закуп ако је закупљено земљиште државно, као ни накнаду ако је земљиште закупљено од приватних власника.	Закупац има право на новчану надокнаду за сва улагања на земљишту, тј. наводњавање, одводњавање, вишегодишње засаде, објекте, итд. по трошковима замене, добијање у закуп одговарајуће имовине у државној својини на еквивалентан временски период, изгубљени нето приход током периода транзиције; и трошкове преноса и поновне уградње постројења, машина или друге опреме, по потреби, као и подршку након расељавања за прелазни период ради обнављања средстава за живот.	Подршка се нуди ради премошћавања неусаглашености на основу разумне процене времена које ће вероватно бити потребно за обнављање средстава за живот, а субјект за спровођење пројекта ће координисати напоре са Министарством пољопривреде да пронађе и понуди у закуп одговарајуће пољопривредно земљиште у државном власништву. Биће плаћена накнада за све инвестиције + трошкови селидбе по потреби + додаток за прелазни период који ће премостити неусаглашеност између закона РС и УР5.
Губитак заједничких ресурса заједнице (тј. ливада и пашњака, недрвних шумских ресурса) или јавних добара	Нема посебних законских одредаба	Субјект за спровођење пројекта треба да пружи помоћ која ће надокнадити сваки губитак заједничких ресурса заједнице. Ово би могло бити учињено у облику иницијатива које повећавају продуктивност преосталих ресурса којима заједница има приступ, накнаде у натури или у новцу за губитак приступа или обезбеђивања приступа алтернативним изворима изгубљеног ресурса.	Субјект за спровођење пројекта ће премостити ову неусаглашеност тако што ће посветити пажњу заједничким ресурсима заједнице током процене утицаја на друштво и ПОЗР. По потреби ће бити уведене одговарајуће мере. Субјект за спровођење ће у потпуности усвојити све политике и одредбе УР5.
Губитак користи (плате или другог сличног прихода)	Законодавство Србије не предвиђа подршку за губитак користи и прихода за ОПП	Новчана надокнада за нето губитак прихода током периода расељавања + обезбеђење додатне циљане помоћи (кредитне олакшице, обука или могућности запошљавања) и могућности да се обнови и ако је могуће,	ПОЗР утврђује прелазну исплату за накнаду нето губитка прихода током прихватљивог прелазног периода и уводи додатну циљану помоћ (кредитне олакшице, обуку или могућности за

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
		побољша њихов капацитет за остваривање прихода, ниво производње и животни стандард.	запошљавање) и могућности да се обнови и ако је могуће, побољша њихов капацитет за остваривање прихода као начин да се премости неусаглашеност.
Расељавање корисника без икаквих права на објекат или земљиште за становање – бесправних усељеника	Законодавство Србије признаје само формално власништво и особе без формалног права, али која имају препознатљиво законско право или право на објекат.	Субјект за спровођење пројекта ће понудити опцију одговарајућег смештаја са сигурношћу закупа како би се они могли законито раселити без суочавања са ризиком од принудног исељења.	Субјект за спровођење пројекта ће ако је могуће лоцирати и понудити ОПП замена имовине – слично државно земљиште или имовину за вантржишни закуп у близини.
Додатна помоћ за ОПП након физичког измештања и/или измештања пословних активности, обнављање средстава за живот	Само нејасна упућивања на помоћ без јасне конкретне правне одредбе	Неопходно је пружити додатну помоћ за време и након расељавања. Нарочиту пажњу треба посветити потребама сиромашних и осетљивих појединаца и група. Треба увести мере за пружање правне помоћи расељеним лицима како би им се омогућило да испуне административне захтеве пре откупа земљишта и да затраже правно средство од суда ако је потребно. Пружити помоћ при расељавању која је довољна да ОПП обнове и ако је могуће, побољшају свој животни стандард. У случају измештања пословних активности обезбедити додатну циљану помоћ и могућности за обнављање и ако је могуће, побољшање капацитета за остваривање прихода, нивоа производње, пословних прилика и животног стандарда.	Субјект за спровођење пројекта ће пратити прилагођавање ОПП након физичког измештања и/или измештања пословних активности на основу разумне процене времена које ће вероватно бити потребно за обнављање њихових средстава за живот и животног стандарда. Расељена лица и осетљива појединци и групе погођене Пројектом добиће накнаду за трошкове расељавања и све додатне трошкове у вези са расељавањем ради обнављања средстава за живот и премошћавања прелазног периода након расељавања или због осетљивости. ПОЗР укључује мере за одговарајућу подршку и помоћ сразмерне утицају, као начин да се премости неусаглашеност.
Помоћ невољно расељеним лицима	Према Закону о експропријацији, бивши власници немају право на било какву додатну помоћ или	План или политика расељавања ће укључивати мере којима се обезбеђује да се расељеним лицима	Особе погођене пројектом ће добити накнаду за трошкове расељавања и све додатне трошкове у вези са

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
	<p>накнаду за време и након расељавања, осим трошкова замене.</p> <p>Власници не добијају никакву помоћ за поновно настањивање (нема брзе административне процедуре за дозволе, лиценце или комуналне прикључке). Поред тога, порез и административне таксе нису укључени у накнаду, а амортизација вредности имовине (осим за земљиште) укључена је у процену накнаде</p>	<p>(i) понуди подршка након расељавања за прелазни период, на основу разумне процене времена које ће вероватно бити потребно за обнављање њихових средстава за живот и животног стандарда; и</p> <p>(ii) обезбеди развојна помоћ поред мера накнаде, као што су припрема земљишта, кредитне олакшице, обука или могућности запошљавања.</p> <p>Прелазна помоћ у природи (помоћ у храни, здравствена подршка, здравствено осигурање, у зависности од случаја)</p>	<p>расељавањем у сврху обнављања средстава за живот и премошћавања прелазног периода након расељавања или због осетљивости.</p> <p>Акциони план расељавања и План обнове средстава за живот треба да обухвате мере и створе одговарајућу подршку и помоћ сразмерну утицају како би се премостила неусаглашеност.</p>
Неодрживе земљишне парцеле	<p>Власници могу захтевати експропријацију преостале земљишне парцеле под изговором економске неодрживости све до правоснажности одлуке о експропријацији. Једино правно средство након тога је покретање формалног судског поступка</p>		<p>Економска неодрживост преостале имовине може постати очигледна тек након почетка изградње, или чак касније за време спровођења. Промотер Пројекта треба да буде спреман да обавести власника земљишта о свим могућим утицајима који би могли да угрозе одрживост преостале земљишне парцеле, као и да буде спреман да олакша брзо решавање судских поступака (уколико би се неки покренули)</p>
Осетљиве групе	<p>Накнада за експроприсану имовину може бити одређена и у износу већем од тржишног ако се узму у обзир финансијска и друга лична и породична ситуација претходног власника, ако су ти услови од значаја за његово издржавање (број чланова</p>	<p>Субјект за спровођење пројекта узмеће у обзир све појединце или групе који могу бити у неповољном положају или осетљиви.</p> <p>Нарочито, субјект за спровођење пројекта предузмеће неопходне радње како би обезбедио да осетљиве групе не буду у неповољном положају у процесу расељавања, да буду у потпуности информисане и свесне својих права</p>	<p>Субјект за спровођење пројекта премостиће ову неусаглашеност посвећујући посебну пажњу осетљивим групама и појединцима. Њима ће бити понуђена додатна накнада, правна помоћ током расељавања и помоћ током физичког измештања, као и приоритет приликом запошљавања, по потреби и</p>

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
	<p>домаћинства који су способни за рад, број запослених чланова, здравствено стање чланова домаћинства, месечни приходи итд.)</p> <p>У случају физичког измештања, сигурност закупа не даје се ОПП бескућницима ни осетљивим групама. Иако Пројекат не прибегава невољном исељавању, привремени закуп (највише 6 месеци) и трошкови селидбе обезбеђени су лицима која немају средстава за расељавање. Закон о бесплатној правној помоћи предвиђа правну помоћ у случајевима откупа земљишта на општинском нивоу.</p>	<p>и да могу да остваре једнаке погодности од могућности и користи расељавања. Ове групе треба идентификовати кроз процес процене утицаја на животну средину и друштво (како је наведено у Услови за реализацију 1 ЕБРД). Поред тога, додатни захтеви односе се на консултације у којима учествују појединци који припадају осетљивим групама</p>	<p>према процени током процене утицаја на друштво за ПОЗР. Субјект за спровођење пројекта ће у потпуности усвојити све политике и одредбе УР5 у вези са осетљивим групама.</p>
<p>Време исплате накнада и уласка у посед експроприсане имовине</p>	<p>Као предуслов за почетак експропријације потребно је обезбедити буџет за накнаду (земљиште, имовина, додатна помоћ). (члан 28. Закона о експропријацији). У изузетним случајевима, због хитности пројекта и његове изложености високим ризицима и штетама чију оправданост од случаја до случаја процењује Министарство финансија, корисник експропријације може захтевати да приступи земљишту пре него што споразум о накнади постане правно обавезујући. Међутим,</p>	<p>Накнаду треба обезбедити пре почетка грађевинских радова и пре преузимања имовине.</p>	<p>Преузимање погођене имовине могуће је само када се накнада плати или када се евидентира формални судски поступак или притужба, а оригинални износ накнаде депонује на рачун са посебном наменом (<i>escrow</i> рачун) или слично.</p>

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
	<p>такав захтев биће одобрен тек након што се обезбеде докази и усагласи инвентар имовине између ОПП и корисника, што је важно за одређивање износа накнаде који ће бити издвојен у оквиру буџета. Овој опцији се не прибегава у случајевима физичког измештања.</p>		
<p>Инструменти за расељавање, попис и процена утицаја на друштво</p>	<p>Једини припремљен документ је Студија о експропријацији која обухвата евидентирање земљишних парцела потребних за Пројекат и идентификацију власника кроз катастар. Не постоји урађена социо-економска процена нити полазно стање</p>	<p>Припрема овог ООЗР, ПОЗР, полазна процена социо-економског стања и пописне анкете.</p>	<p>Поред националних захтева биће припремљени ПОЗР, пописна анкета и процене социо-економског утицаја.</p>
<p>Јавне консултације</p>	<p>Општа јавност обавештава се о пројекту кроз процес одобрења генералног урбанистичког плана или посебног детаљног урбанистичког плана и/или процену утицаја на животну средину.</p> <p>Међутим, не постоји захтев да се директно консултују могуће ОПП пре почетка откупа земљишта. Не постоје одредбе о јавним расправама, попису, полазној процени социо-економског стања или било каквом укључивању заинтересованих страна и</p>	<p>Потребно је спровести целисходне консултације са погођеним особама и заједницама, локалним органима и по потреби невладиним организацијама. Све активности расељавања спроводе се уз одговарајуће обелодањивање информација, консултације и информисано учешће погођених особа. Клијент ће од најранијих фаза и кроз све активности расељавања укључити погођене грађане (мушкарце и жене), укључујући и локалне заједнице. Овим ће се олакшати њихово рано и информисано учешће у процесима доношења одлука у вези са расељавањем.</p>	<p>Субјект за спровођење пројекта ће обелоданити овај документ и јавно се консултовати о њему и сваком другом појединачном инструменту за расељавање.</p> <p>ОПП и заинтересоване стране биће информисане и консултоване током фазе планирања и за време свих фаза спровођења Пројекта ради премошћавања неусаглашености, чиме се обезбеђује потпуно испуњење захтева УР5.</p>

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
	заједница које су евентуално погођене Пројектом.		
Жалбени механизам и решавање спорова	Закон прописује могућност подношења жалбе у свим фазама експропријације, али само у оквиру постојећих државних и судских институција и у законским оквирима.	Субјект за спровођење пројекта ће успоставити делотворан жалбени механизам за Пројекат што је пре могуће. Он ће бити у складу са овим УР и циљевима и начелима Услови за реализацију 10 ЕБРД како би се примили и правовремено решили специфични проблеми у вези са накнадом и расељавањем које су изнела расељена лица и/или чланови локалних заједница. Он ће обухватити механизам правне заштите осмишљен за решавање спорова на непристрасан начин.	Одговарајући, приступачни и доступни жалбени механизам биће успостављен поред законских права ОПП да траже заштиту пред надлежним судом РС. Структура предложеног жалбеног механизма дата је у поглављу 4. овог ООЗР.
Праћење спровођења расељавања и обнове средстава за живот	Нема посебних законских одредаба	Праћење процеса расељавања и обнове средстава за живот спроводиће се у складу са Условима за реализацију 1 ЕБРД и треба да укључи учешће кључних заинтересованих страна као што су погођене заједнице. У зависности од обима расељавања у оквиру пројекта, може бити примерено да клијент наручи екстерни извештај о завршетку АПР како би се утврдило да су одредбе испуњене. Извештај о завршетку треба сачинити након што сви производни фактори у процесу буду завршени, укључујући све развојне иницијативе. Извештај може да идентификује даље радње које промотер пројекта треба да спроведе. У већини случајева, извршење корективних мера идентификованих у извештају о завршетку требало би да значи завршетак обавеза промотера пројекта у погледу расељавања, накнаде, обнове средстава за живот и користи развоја.	Овај ООЗР утврђује план праћења процеса расељавања и ублажавања штетних утицаја Пројекта, као и извештавања о томе.

Консултант:
ENVICO d.o.o. Београд
Вардарска 19/IV
11000 Београд, Србија
Тел: +381 11 64 17 257

Клијент:
ЕБРД и АФД